

Peesklachten

Literatuur

Fluorchinolonen worden in de literatuur veelvuldig in verband gebracht met het optreden van peesklachten. De incidentie van peesontstekingen neemt bij gebruik van fluorchinolonen met ongeveer een factor vier toe, tot ongeveer 7,7 per 100.000 gebruiksdagen. Zowel de oude als de nieuwere fluorchinolonen zijn geassocieerd met peesaandoeningen, maar het is nog onduidelijk of er verschillen in risico bestaan voor de afzonderlijke stoffen.^{3,4,5}

Een niet of laat gediagnosticeerde peesontsteking kan overgaan in een peesruptuur, met mogelijk blijvend letsel tot gevolg. In de officiële productinformatieteksten van de fluorchinolonen wordt dan ook onder het kopje waarschuwingen geadviseerd om bij de eerste symptomen van een peesontsteking het middel te staken en de betrokken pees te immobiliseren.^{1,2}

Werkingsmechanisme

Het werkingsmechanisme is nog niet opgehelderd. De hoge affiniteit van fluorchinolonen voor collageen, en het feit dat sommige peesaandoeningen al na een enkele dosis optreden, zijn echter suggestief voor een direct toxisch effect op het collageen. Uit dierexperimenteel onderzoek komt naar voren dat fluorchinolonen mogelijk de aanmaak van proteoglycaan verstoren, waardoor de veerkracht van de pees wordt aangetast. Een andere hypothese is dat fluorchinolonen binden aan divalente ionen zoals magnesium, waardoor de fysiologische processen in de matrix waaruit de pees is opgebouwd worden verstoord.^{4,5}

Risicofactoren

Factoren die het risico op het optreden van een achillespeesruptuur aanzienlijk kunnen vergroten zijn onder andere reumatische aandoeningen, de ziekte van Crohn, diabetes mellitus, nierfalen, corticosteroïd gebruik (oraal en inhalatie), hoge leeftijd, grote lichamelijke inspanning en de eerste wandeling van een bedlegerige patiënt.^{3,4}

Lareb

Bij het Nederlands Bijwerkingen Centrum Lareb zijn peesaandoeningen in samenhang met de verschillende fluorchinolonen enkele tientallen malen eerder gemeld. Ongeveer 15% van deze meldingen betrof een peesruptuur. In verreweg de meeste gevallen was de achillespees aangedaan, maar ook tendinitis in de arm, knie en schouder werd gemeld. De latentietijd bedroeg meestal minder dan een week. Soms traden de klachten pas enkele weken na staken op.

Literatuur

1. Dekens-Konter JAM, et al. Achillespeestendinitis door pefloxacin en andere fluorochinolon-derivaten. Ned Tijdschr Geneesk 1994; 138: 528-531.
2. 1B-teksten fluorochinolonen via: www.cbg-meb.nl, Geneesmiddeleninformatiebank.
3. Linden PD van der, et al. Fluorchinolonen en peesaandoeningen. Pharm Weekbl 2004; 139: 78-81.
4. Linden PD van der, et al. Increased risk of achilles tendon rupture with quinolone antibacterial use, especially in elderly patients taking oral corticosteroids. Arch Int Med 2003; 163: 1801-1807.
5. Linden PD van der, et al. Tendon disorders attributed to fluoroquinolones: a study on 42 spontaneous reports in the period 1988 to 1998. Arthritis Rheum 2001; 45: 235-239.
6. Let op: fluorochinolonen en peesaandoeningen. Gebu 2004; 38: 41-42